

Növekedés és stagnálás

A lakosság gazdasági helyzetértékelése és a kormánypárt támogatottsága

A 21 Kutatóközpont havonta megjelenő cikksorozata

2021 június

Összefoglaló

A 21 Kutatóközpont 2021 márciusában havi elemzési sorozatot indított, amelyben a lakossági gazdasági várakozások és egyes fontos, az ország financiális, társadalmi helyzetét befolyásoló pénzügyi változások, illetve a mindenkori kormánypártok támogatottsága közötti összefüggéseit vizsgálja.

A GKI fogyasztói bizalmi index növekedése a 2. negyedév során végig kitartott, júniusban már a negyedik hónapja erősödik a mutató, bár a javulás mértéke alacsonyabb, mint az előző két hónapban. A kormány népszerűsége azonban mindössze egy százalékponttal nőtt a pártválasztók között, visszaerősödve a tavasz elején mért adatra, a teljes népességben pedig nem változott, összességében tehát stagnálás figyelhető meg az elmúlt hónapokban.

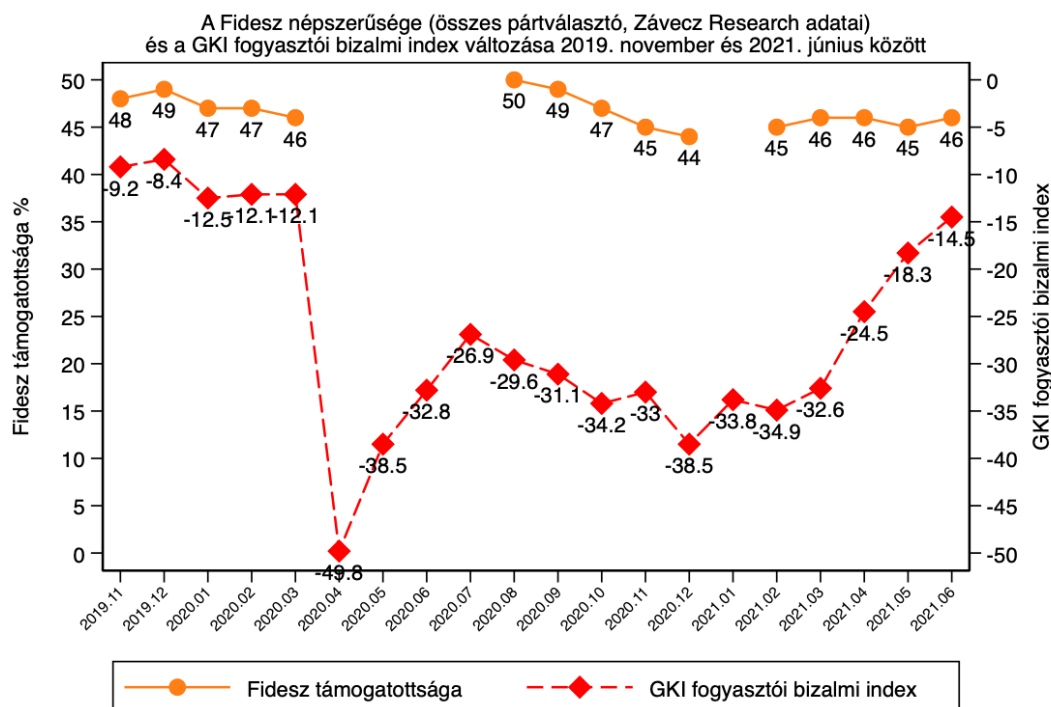
A korrekció tehát folytatódott: azt szokhattuk meg a járvány előtt, hogy a fogyasztói bizalmi index szintje és a kormány támogatottsága közötti különbség alacsony, a kettő szorosan együtt mozog. Az olló a járvány alatt váratlanul szélesre nyílt, de a harmadik hullám elteltével kezd visszaállni a "régi rend", a járvány előtti összefüggés.

Elemzésünk szerint két lehetséges oka lehet annak, hogy az újranyitást követő erősödő optimizmusból nem tudott látványosabban profitálni a kormány. A válság súlyosabb időszakában is volt egyfajta türelem a választók széles rétegében, sokan nem a kormánynak tulajdonították a nehézségeket – ezek után nem olyan meglepő, hogy a járványkorlátozások feloldását sem egyértelműen a kormány sikereként könyvelik el. A másik lehetséges olvasat szerint pedig a növekvő optimizmus inkább csak a jövőre vonatkozik, a következő 12 hónappal kapcsolatos várakozásban valóban jelentős a javulás, de az elmúlt 12 hónap tapasztalata és különösen az infláció érzékelése egyáltalán nem változott pozitívan. A második hipotézis szerint tehát csak akkor lesznek hálásak a választók a kormánynak, ha már a jelenben is érzékelik a javulást, nemcsak a jövőben várják.

Friss tendenciák

A májusi elemzésünk címe és a végén feltett kérdés is arra utalt, visszatérhetünk-e a koronavírus okozta válság előtti helyzethez? A vizsgált júniusi adatok alapján úgy tűnik a lakosság értékelése szerint közelítünk a "megszokotthoz". A két fő mutató közötti, általunk korábban felállított összefüggések is lassan az elmúlt évek tendenciájához térnek vissza, mely alapján az inkumbens párt népszerűsége pár hónap csúszással követi a fogyasztói bizalmi index változásait.

A GKI fogyasztói bizalmi index növekedése a 2. negyedév során végig kitartott, júniusban már a negyedik hónapja erősödik a mutató, bár a javulás mértéke alacsonyabb, mint az előző két hónapban. A részletesebb adatokat vizsgálva a kedvezőbb tendenciát továbbra is inkább a jövőre vonatkozó várakozások generálják, bár az elmúlt két hónapban a lakosság javulónak látja a saját pénzügyi helyzetét és a megtakarítási lehetőségeket. Az elmúlt 12 hónap megítélése júniusban sem közelítette jelentősen a járvány okozta válság előtt tapasztaltakat. A múltra vonatkozó inflációs érzékelés pedig kiemelkedő, a legrosszabb értéket érte el az általunk vizsgált időszak számsorát tekintve. (A fogyasztói bizalmi index mindezeket összesíti.)

Forrás: Závecz Research Piac- és Társadalomkutató Intézet
GKI Gazdaságkutató Zrt.

Júniusban az összes választókorú csoport esetében a kormánypárt támogatottsága nem változott májushoz képest, az összes pártválasztó körében éppen csak, de javult az előző hónaphoz képest, visszaugorva a tavasz első két hónapjában tapasztalt értékhez.

Év eleje óta a pártot jelölők esetében összességében lényegében stagnált a Fidesz-KDNP népszerűsége, de az aktuális adatok alapján már megfigyelhető a vizsgált két fő mutató együttes mozgása, bár az ingadozásuk még továbbra is eltérő mértékű.

Az okokról

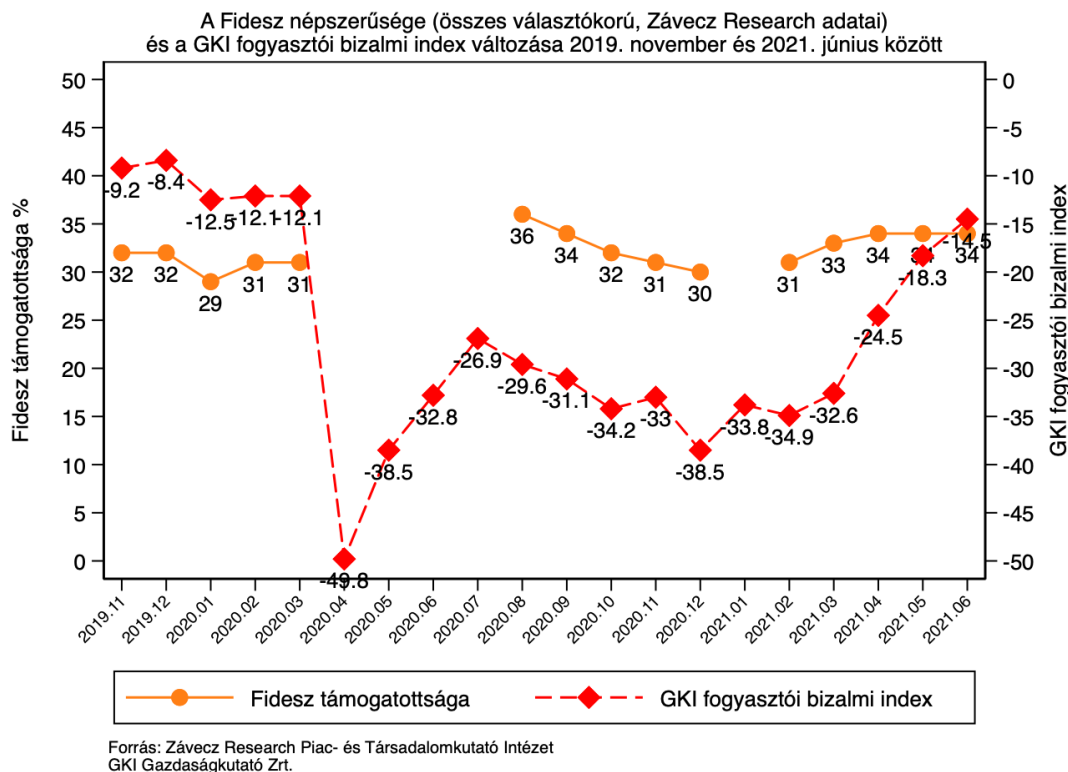
Június elejére a hivatalos adatok és kommunikáció alapján véget ért a járvány harmadik hulláma, és az újraindítási folyamatok, sok korlátozás megszűnése egyfajta óvatosabb optimizmust eredményezett a félév végére.

Az óvatosságot támasztják alá az Ipsos havi rendszerességgel felvett adatai a Covid-19-re adott hazai lakossági reakciókról. A kérdésre, hogy a harmadik hullám után mikor érhetnek véget Magyarországon a korlátozó intézkedések, és térhet vissza minden a korábbi rendbe, a várakozások megoszlanak, és a hónapok múlásával egyre szkeptikusabbnak mutatkoznak a magyarok. Körülbelül egyharmados kisebbség (37%) véli úgy, hogy legkésőbb szeptemberig megszűnnek hazai korlátozások, további 28% szeptemberi vagy még későbbi időpontot vár. A lakosság 16 százaléka szerint viszont sosem szűnnek meg a korlátozások, és minden ötödik lakos bizonytalan ebben a kérdésben.

2021 első félévét vizsgálva a lakosság I. negyedéves pesszimistább hangulatát támasztotta alá a GKI fogyasztói bizalmi index eredményei mellett az Eurobarometer kutatása is. A tavaszi adatfelvétel során a legtöbben (50%) a bizonytalanságot (is) jelölték aktuális érzelmi állapotuk leírására, és a legtöbb válaszadó (38%) szerint a koronavírus járvány hatással volt az anyagi helyzetükre. Magyarországon fordított volt az arány az uniós átlaghoz (41%) képest: a korlátozási intézkedések következményeinek vonatkozásában 60 százalék mondta, hogy a gazdasági kár nagyobb az egészségügyi előnynél.

Ugyanakkor az Eurobarometer felmérésben az érzések rangsorában második helyre került a remény (39% jelölte), és bár a válaszadók fele szerint a dolgok rossz irányba mennek Magyarországon, ez az arány nem kiugró és az uniós átlaghoz (32%) képest magasabb azok aránya (39%), akik szerint viszont jó az irány. Utóbbiak összefüggést

mutatnak a 2. negyedévre kialakult pozitívabb helyzetértékeléssel, a fogyasztói bizalmi index (azon belül főként a jövőre vonatkozó mutatók) javulásával és a kormánypart támogatottságának szintjével. A kormánypart népszerűségének értékei az összes választókorú megkérdezett esetén már negyedik hónapja meghaladják a 2020 legelején tapasztaltakat.

Az első félév végén a múltra vonatkozó inflációs érzékelés kiemelkedő, és az inflációs várakozás is bár javult májushoz képest, továbbra is magas. Az áremelkedések áttételes hatása lehet, hogy a Fidesz-KDNP támogatottsági adataiban az elmozdulás még továbbra is jóval kisebb mértékű, mint amire a gazdasági helyzetértékelés javulása alapján számíthatnánk. Az infláció alakulása közvetlenül azt is eredményezhette, hogy a fogyasztói bizalmi index e havi javulása alacsonyabb, mint az előző két hónap esetében.

Összességében folytatódik a második negyedévben elindult tendencia, a válság előtti helyzethez való visszatérés, azaz a vizsgált mutatók közelítik a 2020 április előtti értékeket.

Készítette: 21 Kutatóközpont

Készült: 2021.06.30. Budapest

Borítókép: Unsplash – Mathieu Stern